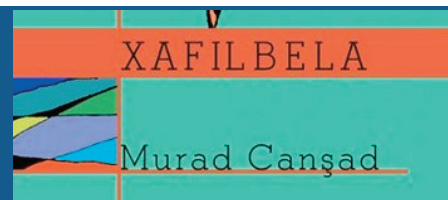

DEWÊ QEZAYA
DÊRIKE KE KIRDKÎ
QISEY KENÊ
Ehmedê DIRIHÎ 4

UZR
Nê hikayeyan ra yewere zî
"Vilaweke" bî ke kitabê mi "Xa-
filbela" de ca gêna.
Murad CANŞAD 3

rojnâme yo kulturî NEWPEL

Êlule (Eylül) 2015

Hûmare: 79

Vaya / Fîyat: 1 TL

NEWPEL BIWANE!
BIDE WENDÎŞ!
BIBE ABONE!

Têkilî:
newepel@hotmail.com

NEWPEL MEKTEBÊ NUŞTOXIYA KIRDKÎ YO

Roja ke Newepelî dest bi weşana xo kerd û hetanî ewro sey
yew mektebî tim bîyo warê perwerdeyê nuştoxanê neweyan.

Mesela, na hûmara ma de **Selma Dogu, Semra Bîrtane,**
Sedef Kandemîr û Celal Gozen nuştoxê newe yê.

79 hûmaranê Newepelî de 42 cinî 272 kesan nuşt. Nînan ra, 200 ra
vêşêr kesan reya verêne Newepel de dest bi nuştîş kerd. Coka ma vanê
Newepel mektebê nuştoxîya kirdkî (zazakî) yo. Nê demê krîtikî yê kirdkî
de hetê ciwînayîş û averberdişî kirdkî ra Newepel rolêko heyatî kay keno.

Yew Nêbeno Didi

Ez yew a.
Nêşkena,
Di kesan vera bifikirîya
Di kesan vera hes bikera
Yew ra didi nêvejiyeno
Yewî bare bikerê
Nîme beno
Ez eşq a.
La nêşkena,
Di heskerdoran peyda bikera
Tenîya kemêyena
To ya pîya zêdeyena.

Hacer Petekkaya

Serra 1990 de ez vîst û panc serre bîya û
destpêkê na serre de mi Serhad nas kerd. Ma o
çax her di zî wendekar bî. Reya verên e bî ke mi
kurdêk nas kerdene û nê çî zaf bala min ant. Ez
mîyanê aîleyêka çepgîre de bibîya pîl la ancî
zî hetanî nê emrî hayîya mi ne kurdan ra
ne zî Kurdistanî ra estbî. O çax Yunanîs-
tan de seba sandînistan (yê Nîkaragua) û
seba filîstînijan zaf çalakî bîyêne. Mer-
dimê çepgîrî bi nê probleman eleqedar bî-
yêne neke bi yê kurdan.

Gama ke mi Serhad nas kerd yeno mi
vîr, mi şerm kerd ke hayîya mi kurdan ra
çin bîya.

Nişkava cuya mi bi çîyanê neweyan pir
bîye. Kurdistan, kulturê kurdan, serwe-
dartîşê kurdan, ziwanê kurdan, edebîyatê
kurdan, dîyalekta kurmanckî, muzîkê kur-
dan, tarîxê kurdan... Bi saetan, bi rojan,
bi mangan mi goşdarîya Serhadî ker-
dêne. Mi persayêne û Serhad, bêke eciz
bibo, cewabê her çî dayêne. Bi kurdî
"nameyê to çî yo" senî vajîyeno, "emrê to
çiqas o" senî vajîyeno, "ez to ra hes kena"
senî vajîyeno... Belkî se rey mi verê eya de
nameyê "Qasimlo"yî vato, heta ke ez vengê
"Q"yî sey kurdan vejî. Meraqê mi hertim no bi ke
ez bieşkî sey kurdan xeberî bidî. Mi belkî se rey
Serhadî ra persa "gelo ez nika sey kurdan xeberî
dana yan nê?" Gama ke cewabê ey "Nê nê, hema
aseno ke ti xerîb a" bi, ez hîna zaf lebitîyayêne.
Serhadî ez musnaybîya wendiş û nuştîşê kurdîya
kurmanckî û mi dest bi wendişê kitabî kerd. Yeno
mi vîr, hewtês serrî nika ra ver, mi kitabê Mehmud
Baksî "Hêlîn" wend û o çax mi nê kitabî ra baş
fehm kerd. Alfabe ya latînkî seba mi xerîb nêbî. Ez
Almanya de bibîya pîl û mi zaf baş almanckî xeberî
dayne. Çend herfê cîyayî estbî la eke merdimî bi-
waştêne rojêk de rolê ê herfan musayne. O çax
rojnameyê "Kurmanckî" Enstîtuya Kurdî ya Parîsî

SELANÎK RA MEKTUBE*

Kalliopi BAPÎR

Kalliopi, Serhad Bapir û Roşan Lezgin (2014)

ra ameyêne keyeyê ma û mi hertim ewnîyayêne ci
ra. Rey-rey zî ma programê Michael Chayetî Rad-
yoyê Vengê Amerîka ra goşdarî kerdêne. Keyeyê
Serhadî pîrî kitab û [kasetê] muzîkê kurdî bi.

Serra 1992 de ma zewicîyayî û serrêk badê pey
Sîpan ame dinya (lajê ma yo pîl). Roja ke ame
dinya û nat a, Serhadî qerar da ke o tena bi kurdî
tutanê xwu dir xeberî bido. Na rey, bi no qayde zi-
wanê kurdî neke tena wextê dersan de la her roje
gane û sax beşdarê cuya ma bîyêne. Ne tutî û ne
zî Serhad, [înan] caran yewna ziwan bikar nêard.
Mi zî her roje goşdarîya înan kerdêne û rey-rey zî
ez bi "kurdîya xo" dekwetêne mîyanê suhbetî.

Zaf keyfê mi lawikan û sanikanê kurdan rê ame-

yêne. Mi bi saetan kurdî eşnawitêne û gama
ke çîyêko newe eşnawitêne ke mi fehm nêker-
dêne Serhadî manaya ci mi ra vatêne. Bi nê ha-
wayî kurdîya mi zî aver şîyêne. Mi dest pêkerd bi
kurdî mektubî waya Serhadî rê şawitî (tele-
fon vayî bi û xora o çax înternet çin bi).
Serra 1997 de ez bawer a ke ma satelay-
têk erînabi û programê kurdî, bitaybetî
filmê kartonî, Med Tv ra bîyî parçeyêkê
her roja ma.

Ez bawer a ke kêma aîleyî wina yê. Mi
kêma aîleyî dîyê ke sey ma qerar danê ke
her kes (yanî dadî û babî) ziwanê xwu yê
baw û kalan bikar biyarê û tutanê xwu bi
di ziwanan pîl bikerê.

Seba ke merdim ziwanêk bimuso, tena
WAŞTÎŞ lazim o. Her çîyo bîn merdim eş-
keno teber ra peyda bikero, la waştîş ze-
reyê merdimî ra yeno. Na gama tewr
muhîm a.

Labelê rolêko zaf pîl Serhadî bi xwu
kay kerd. Mi destpêk ra zanayêne ke me-
raqê ey çiqas pîl bi ke ez û tutî [ma] kur-
manckî bimusin, qe nêbo no ziwan mîyanê
aîleyê ma de nêmiro! û rast a, kurmanckî mî-
yanê keyeyê ma de sax a.

Selanîk, 29.08.2015

* Serhad Bapîr Tetwan ra lajê Mela Seîd Çelîkerî
yo. Sîyasetî ver 1983 de ro ci geyrenê, coka mecbur
maneno şîno Yunanîstan. Uca unîversîte de qisimê
resim û grafîkî waneno, nika Selanîk de mamostayê
resimî yo. Uca yew keyneka yunane dir zewicîyayo.
Hîrê tutê înan estê. Ma bi keyetî yewbînan şînasnenê.
Selanîk de keyeyê xo de kurmanckî qisey kenê. Ci-
nîya ey Kalliopi (bi kurdî manaya xo Narîn) mi rê der-
heqê musayîşê kurdî de yew mektube şawita.
Kurmanckîya Kalliopi zafê kurmancan ra zaf başêr a.
Seba ke mektuba aye muhîm bî, coka mi seba wen-
doranê ma tada kirdkî ser rojnâme de weşana.

(Roşan Lezgîn)

**EDÎTORÎ
RA**
Roşan LEZGÎN

Mi nameyê kitabê Ksenophonî (iv: 430-355) *Anabasis* rewna eşnawitbi, tayê kitab û meqaleyê ke mi wendê de nameyê înan vîyartêne, la wendişê ey hema nê rojan bi qismet. Kitabo ke mi wend, Tanju Gökçölü açarnayo, 1974 de weşanîyayo.

Kyros (Xuroş) birayê şahê persan Artakserkes-II'yî hîna zaf mintiqaya Ege ra leşkeran arêdano, artêşe nano pêra û bi nîyetê ke birayê xwu text ra biyaro war û cayê ey de ronîşo, ver bi Mezopotamyaya cêrine keweno rayîr. Mîyanê artêşa ey de des hezarî ra vêşêr yunanî zî estê. Mîyanê yunanan de telebeyê Sokratesî Ksenophono afînayîj zî esto. Nîyetê Ksenophonî hîna zaf no yo ke welatan ra bigeyro û yew kitab binuso. Na raywanîya ke Îsayî ra ver serranê 400-401 de pancês aşmî dewam kena de rojane tim notan gêno û kitabê xwu *Anabasisî* nuseno.

Kyros yew qumandano ciwan, cesur û adil o. Mîyanê şarî û eskeran de xwu dano heskerdiş, çi heyf, gama ke artêşa ey û artêşa şahî danê pêro, şanso xirab, şer de kişîyeno. La leşkerê artêşa yunanan ser kewenê. Badê kişîyayîşê Kyrosî wazenê ageyrê welatê xwu Yunanîstan. Labelê mabeynê royanê Dicle û Feratî de, welatêko xerîb de asê manenê.

Wexto ke ameyê, derûdorê Îzmîrî ra, Konya, Adena, Antakya ser o vîyartê Sûrîye, uca royê Feratî ra vîyartê hetê rojhelatî û ver û verê royî ro acêr şîyê Babîl. La badê şerî, royê Feratî ke vîyer nêdano û tersê êrişê artêşa şahî êdî nêşkayê eynî rayîr ra ageyrê, coka verê xwu dayo bakur, acor ameyê. Koyanê Kurdistanî ro, rojanê Gola Wanî ro, acor, hetê Serhedî ser şîne resenê Trabzon. Uca ra qismêk bi gemîyan qismêk zî peyatî qeraxê deryayê Sîyayî teqîb kenê, şîne İstanbul ra vîyarenê hetê Trakya. Uca ra zî ageyrenê, boxazê Çenaqale ro acêr yenê resenê welatê xwu.

Rayîrê ageyrayîşî heme bi pêroda-yîş vîyarenê; kamcîn welat ra vîyarenê, şarê ucayî terseno ke artêşa yunanan zerar bido welatê înan coka tim înan de danê pêro. Bi no qayde raywanîya înan zaf meşaqetin vîyarena.

Anabasis hewt kitabên qijekan ra yeno meydan, her kitab zî xwu mîyan de qisim bi qisim cîya beno. Sernuşteyê her qismî goreyê bîyananê ke do qisey bibê ameyo namekerdiş. Û destpêkê her kitabî de xulasayêka kilmeke ya hetanî ê qismî esta.

Ksenophon kitabê hîrêyin de behsê "kardukh"an keno. Zafê tarîxnasan vanê mileto ke Ksenophon înan ra vano "kardukh"î, kurd ê. Vano "... *nê şarî koyan de meskûn ê, zaf şerkar ê, û girêdayeyê şahî nîyê. Heta ke vanê, verê cû şahî 120 hezarî leşkeran ra yew artêşe naya piro, şirawita welatê înan ser, la tek yew kes ci ra apey nêameyo. Ancî zî kardukhî satrapo ke deş-*

tan îdare keno reyde aşî ê; mîyanê her di welatan de têkilî esta." (r. 111)

Helbet kitab de bi no qayde hetê tarîxî ra, hetê îlmê leşkerî ra, ancî derheqê miletanê ê wextî de melumatê zaf muhîmî estê. La çîyo tewr muhîm ke bala mi ant, nuştuxîya Ksenophonî ya. Tiya ra 2400 serrî verê cû, dewrê antikî de, bi ziwanêko zaf fesîh, zelal, sade û heriknaye nuştî. Destpêk ra hetanî peynî her çî wina bidetay teswîr kerdo ke merdim xwu ê wextî de, seferê înan de hîs keno. La ganî merdim naye zî teqdîr bikero ke zaf rindek tercume bîyo.

Yewna çîyo muhîm ke *Anabasis* de bala mi ant, hîsîyatê mîlî yo. Artêşa yunanan de dades hezarî leşkerî, xizmetkarî, cinî û esîrî estê. Babîl ra danê piro, koyan ra, hende welatan ser de, mîyanê zaf miletan ra vîyarenê la yewîya xwu ra, hîsîyat û xurûrê xwu yê mîlî ra nêvîyarenê. Bi dîsplînekî muazem hereket kenê, hetanî Pontos û uca ra zî bi mintiqaya Ege pîya şîne. Cenazeyanê xo waro nêverdanê, bi merasîm defin kenê. Eke niqîkêk zî nefes tey bibo, ancî birîndaranê xwu gênê we benê.

Gama ke artêşa yunanan wazena ageyro welatê xwu, tabî artêşa persan zî cesaret nêkena rasterast înan dir şer bikero coka her di hetî xwu mîyan de peymanê nanê ro û sond wanenê ke eleqeyê yewbînan nêkerê, derûdor texrîb nêkerê. La qumandanê artêşa persan Tissaphernes bi feknermî û dostanî seba werdê xatirwaştîşî generalan û qumandaranê artêşa yunanan wesêneno xeyma xwu û bi bêbextîye

înan dano kiştîş. Badê ke artêşa yunanan bi no qayde bêsere manena, leşkerî xwu mîyan de şewirîyenê, peynî de Ksenophon, Khirisophos û Kleanorî sey qumandaran tesbît kenê û rayîrê xwu ra dewam kenê.

Eynî bi no qayde bêbextîya farsan çend rey bi ma kurdan zî bîya. Mesela, qismê pancin yê *Şerefnameyî* de Şerefexan behs keno. Gama ke hukimdar û mîreyê kurdan şîne zîyaretîya Şah Îsmailî, şîne Tebrîz, Şah Îsmail hemîne meymânî de bi bêbextîye dano tepîştîş. Înan ra tena Xelîl bîn Melîk Silêman sax feletîyeno. (Şerefname, r. 201)

Dewleta farsan 1928 de efû vejena, xebere şawena Simko Axayê Şikakî rê, soz dana ci û wazena tey werê bêro. Simko û peyayê xo 1930 de bi suwarî şîne Tebrîz, hukmatê farsan bi merasîmê resmî înan qebul keno. La meymânî de bi bêbextîye Simkoyî û lajê ci Xusrewî kişenê, cesedê înan benê Urmîye de dar de kenê.

Farsan eynî bi nê metodê bêbextîye, roja 13 temuze 1989 de Wîyana de serekê kurdan Dr. Ebdurehman Qasimlo û hevalê ey werdî ser o qetil kerdî. Ancî Dr. Sadiq Şerefkendî û hîrê hevalê ey zî roja 17 êlule 1992 de Berlîn de bi eynî bêbextîye şehîd kerdî.

Mi gama ke *Anabasis* wend, mi bawer kerd ke no xuyê farsan tarîx ra wina dewam kerdo. Yew qala verênanê ma esta, vanê "Damare vîndî nêbena!"

Mesrefê na humare de **Hayrî Bayatî** hetê ma kerd, ma ey rê zaf sipas kenê.

X A Ç E P E R S

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

CORA-CÊR

1- Mîreyîya kurdan ke Gêl de ronîyaya û erdê kirmancanê/zazayanê cêrî çend seserrî îdare kerdo
2- Zazakî de suffîksê mesderan - Pêro, heme, têde, çi ke estê

3- Qîl, gir, tum, tepe - Qurif, hîsê ters û xewfî
4- Akmola, paytextê Qazaxîstanî
5- Mîyanê "qisa" - Serra verêne, serra mabênê emser û pêrarî - Şinas, eksê "xerîb"î

ÇEPA-RAST

1- Mîreyîya kurdan ke Çemîşgezêk de ronîyaya û erdê kirmancanê/zazayanê corî çend seserrî îdare kerdo
2- Suffîksêk (nameyan keno sîfet sey "awe" û "awine", "pel" û "pelîne") - Sîye, versî, sersî
3- Rutubet, nekme, wit - Dore, dene, xile
4- J. Îhsan ... (edîb û ziwanzanêkê ma) - Herfê bêvengî yê "edeb"î
5- Dat, mam, birayê pîyî - Werd, kumanyaya eskeran

6- Arayî, werdê serê şodirî/sibayî - Mîyan, mabên, beyntar
7- Asya de yew dewlete - Seba cayanê bimbarekan zîyaretkerdiş û dormeyê ci ro gêrayîş (dahîna zêde semedê Kabeyî vajîyeno)
8- Miletê Yunanîstanî - Edatêk (eksê "bê"yî)
9- Qers de pagê/xirbeyê armenîyan - Keso ke karê xo de xam û newe yo, profesyonel nîyo
10- Çimtenge, pexîle, kesa ke nekesîye kena - Çogane, çanqil, uşîre

Cewabê Hûmara Verêne

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	A	B	A	T	A	H	I	R	Ê
2	E	L	A	W	I	T	E		E	R
3	K	E	W	E		Î	L	A	H	E
4	O	T	O		Î	N	A	D	E	
5	Y	E		E	S	A		A	T	E
6	Ê		A	R	A		E	R	Î	M
7	E	W	R	O		A	R	E		A
8	W	A	D		E	P	E		A	N
9	A	R	I	Z	Î		B	A	L	E
10	N	E	Ş	R			E	M	A	T

6- Gerre, gilî - Alfabe ya kurdî de nameyê herfa şîyêsine
7- Kargerî, kar-gureyo ke îdarekerdiş wa eleqedar o - Dêke, pîrike, cinîya ke wextê welidîyayîşî de bena ardimkar
8- Dost, eksê "neyar"î - Mojnaye, nawnaye, çîyo ke ameyo nawitene
9- Ara, xurîn; serê sibayî teba nêwerdiş û pîzewêşan bîyayîş - Sembolê osmîyumî
10- (bifariskî) nêzdî, het, ley - (me- cazkî) Mîyanê keyeyî de do- mano/tuto pîzeyo peyên

UZR

Murad CANŞAD

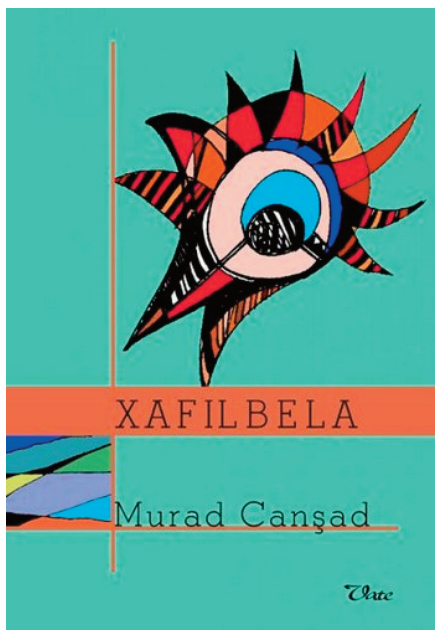
Diwês serran ra ver bî. Bi zazakî destê mi pira-pira şîyêne qeleme û mi zerrî dabî hikayeyan. Cîya-cîya meselayan sero hikayeyî sereyê mi de çerixîyayêne ha çerixîyayêne. Înan ez qurdî (tehrîk) kerdêne û kerdêne, mi dest berdêne qeleme. Ez mecbur mendêne. Hetanî mi dest nêberdo qeleme, ê gîraneyê mi ra ênameyêne war.

Nê hikayeyan ra yewere zî "Vilaweke" bî ke kitabê mi "Xafilbela" de ca gêna. Hikayeya yew muxtarî ya. Muxtarê dewa Lepike Zeynel Çîçek. Dewa Lepike zî muxtar Zeynel Çîçek zî burcalkî (kurmaca) yê, yanî çîyê/kesê raştkenî nîyê, nuşttoxî sereyê xo de pêardê, xeyalî yê.

Hikaye de hal-hewalê muxtaranê ma teswîr beno. Welatê ma de cengêko xidar ronîyayo. Hetêk de rêxistinê ke bi nameyê şorişgêrîye hereket kenê, hetêk de dewleta ke bi nameyê tirkî... Kesê ke nê cengî de tewr zêde mabênê di kaşan de mendê û kewtê lingan ver, muxtarê dewan ê. Qirê mêrikan ame! Êyê ke xo ra vanê şorişgêr, çimê înan de muxtarî ajanê dewlete yê. Çike înan dest de mohrê dewlete esto. O mohro ke bîyo mar û xo lefnayo înan ro. Mêrikan kerdêne nêkerdêne nêşekayêne xo ci ra bixelîsê. Berdêne teslîmê qaymeqaman û qereqolan kerdêne, ancî ci ra nêxelîsîyayêne. Çimê dewlete de muxtarî xayînê xayînan bî. Xora qewmê înan xayîn bî! Înan nanê dewlete werdêne, nankorîya dewlete kerdêne...

Hikaye de, eskerî serê şodirî erzenê dewa Lepike ser, heme keyeyan saye kenê (sehnênê) her ca kenê têser û têbin ra. La çîyo ke pê zerrîya xo rehet bikerê nêvînenê. Eskerî wazenê şirê dewa bîne. Ê wazenê Zeynelo muxtar zî înan rê rayberîye bikero. Sey mîlîsanê Terteleyê Hîris û Heştî... Eskerî keyfê xo rê rayîr nêzanê! Muxtar Zeynel Çîçek rayberîya seba eskeran qebul nêkeno. Vano "Karê mi esto." Vano "Kesê ma çin o, keye bêwayîr o." Naye ser o qumandarê eskeran gefan bi ey weno, vano "Muhtar Zeynel Çîçek, bunu sana ôdetmezsem anam avradim olsun!" Ê qumandar vatena xo keno.

Çend rojan ra dima bi helîkopter yeno, verê çimanê dewijan de lepate dano binê goşê Zeynelê muxtarî ro û vano "Hani ulan şerefsiz, Daren Yaylasında terörist var diyordun!" Qumandar îftîra erzeno Zeynelê muxtarî ser.

Xebere tavilî şina resena înanê koyî, ê zî hema bi nameyê "edaletê şorişgêrî" Zeynelê muxtarî kişenê, nê meseleyî ser o vilaweke vila kenê ke ser û binê xo pêro qalê tûj û girdî, pêro gef û gurr, pêro sloganî...¹

Na hikaye de çîyo ke beno no yo. Qumandarê tirkî ding-dolabe çarneno, bi hîle Zeynelê muxtarî bi destê înanê koyî dano kiştene.

Gelo na hikaye de tema çî ya, nîyet û meqsedê nuşttoxî çî yo? Nuşttox wazeno bi zîwanê edebîyatî ma rê çî vajo?

Persê winasî wendoxan û rexnekerdoran eleqedar kenê. Nuşttoxî eleqedar nêkenê. Nêbeno ke nuşttox bi xo rasterast vajo nîyet û meqsedê mi no yo. Edîb nuseno, wendox û rexnegîrî wanenê, ser o qalî kenê. Her kes xo gore waneno, nîyet û meqsedê edîbî ser o çend çîyan vano.

Yê ma, ihtîyacîya ma bi wendoxan û rexnegîran zaf a. Hîna ke yew hikayeya mi neşr nêbîya, ez zaf wazena ke di-hîrê kesî biwanê fikrê xo mi rê vajê û xeletîyanê mi tesbît bikerê. Hetanî ewro nesîb nêbîyo. Neşrbîyayîş ra dima çend kesênê hêcayan hikayeyê mi wendê, sey rexnegîran fikrê xo vato. Ez seba rexneyanê înan teşekur kena. Keyeyê înan awan bo. Ez qîymet dana rexneyanê înan.

Yew-di merdimanê hêcayan hikayeya mi "Vilaweke" wenda, krîtîk kerda, ser o çend çîyî vatê. Mesela, birêz Mujdat Gîzlîgolî vato "Hikayeya Vilaweke dêrsim de ravêrena. Ancî na hikaye de zî nuşttox şarê ma analîz keno. Xayînî û bêbextîya ma musneno."²

Birêz Îlyas Akmanî zî vato "Hikayeya 'Vilaweke' tîpanê subjeyê bîngewînan ke qiseykerdişê neteweyî [ulusal anlatılardaki temel özne tiplerini] de estê xo de hewênena. Ma cefakar û fedakar ê, êyê

ke ameyê ma çinê bikerê û hemkaro xayîn ke mîyanê ma de yo, nê her hîrê subjeyî zî hikaye de estê. Êyê ke beşdarê mucadeleyê azadî bîyê û dewijî, subjeyê cefakar û fedakaran temsîl kenê. Înanê ke eşto dewe ser yanî eskerî sey subjeyê dişmen pêşkêş benê. Muxtarê dewe Zeynel zî subjeyo îxanetkar yê mîletê xo û hemkarê serdestan o. Nuşttox bitaybetî dîyardeya [olgu] îxanetî ser o vindeno. (...) [Nuşttox] tewsîr nêkeno ke pêşnîyaz bikero ganî çî paye bidîyo îxanetkaran. Xulasa hikaye de bi vateyê nuşttoxî 'edaletê şorişî' heqê Zeynelê muxtarî ke îxanet kerdo dîyeno dest û yeno înfazkerdiş."³

Gelo rast a ke na hikaye de nuşttox "xayîn û bêbextîya ma" û "bitaybetî dîyardeya [olgu] îxanetî ser o vindeno"?

Mi vat la! Cewabê persanê winasîyan nêkeweno para nuşttoxî. Ganî nuşttox nê munaqeseyan ra dûrî bîmano. La seba analîzanê her di merdimanê hêcayan de neheqîye bi Zeynelê muxtarî bena, ez do çend çîyan vajî. Çike na neheqîye ra ez mutesîr bena, kardîya kole nîyena zerrîya mi ro. Çike rîyê mi ra neheqîye bi ey bena. Guneyê ey ho vileyê mi de.

Na hikaye de nuşttox "xayîn û bêbextîya ma", "dîyardeya [olgu] îxanetî ser o" vindeno. Dîyardeya "edaletê şorişgêrî" ser o vindeno, nasî û nezaniya "edaletê şorişgêrî" nuseno. O "edaletê şorişgêr" ke welat û mîletê ma vano, la verba welat û mîletê xo de kaya destê dişmenan o! O "edaletê şorişgêr" ke xeletîya xo rastîye/rasta kesanê bînan ra serê û başêr vînenê!

Na hikaye qey wina fehm bîya? Eceba nuşttox nêşekayo meramê xo baş îfade bikero? Eceba nasnameyê nuşttoxî ci rê bîyo mane ke mesajê hikaye rast fehm nêbo?

Sebeb çî beno wa bibo...

Ez Muxtar Zeynelî ra uzrê xo wazena. Yeno a mana ke mi o rind îfade nêkerdo, çimê wendoxî û rexnegîran de sey kesê xayînî fehm bîyo. Rîyê mi ra neheqîye bi Muxtar Zeynelî bîya.

Qusir de memane Muxtar Zeynel.

¹Canşad, Murad; Xafilbela, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2008, r. 11-14

²Gîzlîgolî, Mujdat; Kitabê Murad Canşadî "Xafilbela"yî Ser o, Newepel, Hûmare 69, r. 3

³Akman, Îlyas; Peywendîya Tarîx û Dîyardeya Sosyale û Îqtîdarî de Hikayeyên nuşttoxîya Kirdkî ya Moderne, (Tirkî ra tercume: Roşan Lezgîn), Şewçila, Hûmare 14, r. 46

Emser Seba Dersa Weçînita 12 Kadroyî

Emser Wezaretê Perwerdeyî Mîlî yê Tirkîya seba dersa weçînita ya kurdî 12 kadroyî akardî. Nînan ra tena 1 seba kirdkî, 11 hebî seba kurmanckî yê.

Seba 11 kadroyanê malimîya kurmanckî 171 namzadenê malimîye muracat kerdo, seba 1 kadroyê kirdkî zî 10 namzedan muracat kerdo.

Wezaretê tirkî teqrîben tercîhkerdişê dersa weçînita gore kadroyan akeno.

Hetanî nika, pa nê kadroyanê ke nika tayîn bîyî, pêro pîya bîy 43 malimê dersa weçînita ya kurdî. Nînan ra 37 malimê dersa kurmanckî, 6 yê kirdkî yê.

Unîversîteya Çewlîgî û ya Mûşî de Programê Doktora

Lijneya Perwerdeyê Berzî (YÖK) kombîyayîşê xo yê roja 10 hezîrane 2015 de muracatê Mayzanîstê Zîwan û Edebîyatê Kurdî yê Unîversîteya Çewlîgî û Unîversîteya Mûşî yê seba programê doktora qebul kerd. Protokolo ke amade bîyo gore, programê doktora do pêşengîya Unîversîteya Çewlîgî de dewam bikero.

Zaf balkêş o ke dewleta tirkî Unîversîteya Artukluyî de operasyon kerd û vernî ro kadroyanê profesyonelan yê kurdan girewt. La cayanê ke tede lîsanso berz bîle başebaş nêbeno de heqê doktora da ci.

ZERRE RA

Şaynebî LAÇÎN

Zerrî zere da
Zereyê zerrî ra
Tî zî mi vîr da
Her wext ti mi da

Qelb zî zere do
Zereyê qelbî ra
Tî zî mi reyde
Verê verkan de

Zereyê damar ra
Gûnî mîyan ra
Tî mi d' vilik
Ez to de lîlik

Qesba zere da
Zerê qesba ra
To rê veşena
Ez to nêzana

Gêl, 15.04.2014

Ferhengek

buxud, -e: xezebin, -e
çinayî (zh): elbiseler
îsoto perikin: pul biber
komel (n): toplum
komelkî (m): toplumsal
lijne (m): kurul
mayzanist (n): ana

bilim dalı
mefşen (n): döven, düven
mifte (n): anahtar
paca (m): pencere
pîjik (n): ucu sivri ağaçtan küçük kazık

rincan, -e: yorgun
rincaniye (m): yorgunluk
selx (n): kuzu ve oğlak sürüsü
selxwan, -e: kuzu ve oğlak sürüsü çobanı

selxwanîye (m): kuzu ve oğlak sürüsü çobanlığı
şamike (m): domates
tut, -e: çocuk
vawitene: dokumak
vawitiş (n): dokuma
xaşênayîş (n): haşlama

DEWÊ QEZAYA DÊRIKE KE KIRDKÎ QISEY KENÊ

Amadekar:
Ehmedê DIRIHÎ

Xerîte:
Abdurrahman
ÖNEN

Dewê qezaya
Mêrdînî
Dêrike ke kirdkî
qisey kenê:

Kanîzil (bi tirkî: Dikmen)
û mezraya xo **Hedreşk**
Sefa/Kuetê (bi tirkî: Pirinçli)
û mezrayê xo **Devşil, Dirik,**
Gamir, Goma, Gurmeşk, Hoz,
Kanîya Ga, Kura Jor, Kurşê-
ran
Şahverdi (bi tirkî: Şahverdi) û
mezrayê xo **Kelaşk**
û **Guhera Dirêj** **Wêranşar**
Tahtik (bi tirkî: Düztaş) û
mezrayê xo **Bizmaro, Kundur,**
Selamet û Xirbê Reş
Zohik / Zoxik (bi tirkî: Subaşı)

YEW VERISNÎ

Muhamed Deza BATUR

Yew verisnî!
Benî vîn şewan di.
Vêrisnî şîyenî, ez zî şîyenîn.
Verisnî benî vîn.
Ez mêndîn verisnîyê şewan di.

Yew verisnî!
Bênî vîn adiran di.
Verisnî veşîyênî ez zî veşîyênîn.
Verisnî benî wel badî
Ez mêndîn versinîyê adiran di.

Yew verisnî!
Bênî vîn bermayîş di.
Bermayîş bênî kon, sewt biryênîn
Verisnî bênî vîn.
Ez mêndîn verisnîyê sewtan di.

Yew verisnî!
Bênî vîn şilîyan di.
Şilî pêsîyênî, birusk mêndîn.
Verisnî bênî vîn
Ez mêndîn verisnîyê şilîyan di.

Yew verisnî!
Benî vîn asmên di.
Asmên veng-varut mêndîn
Verisnî bênî vîn.
Ez mêndîn verisnîyê asmên di.

Yew verisnî!
Bênî vîn eşqan di.
Eşqî kişîyênî, verisnî mêndîn.
Verisnî bênî vîn.
Ez mêndîn, verisnîyê eşqan di.
21.03.2013

ŞÊRÎVANE

Celal GOZEN

Namê waştîyê mi Şêrîvan a
Ez şiwane ya, a bêrîvan a
Çi xanim a, keynê xaniman a
Çi delal a, serekê keynan a

Şîrîn a, zê şemamokan a
Beşne barî, zê perperokan a
Porê aye zerdik, zê sosinan a
Zaf rindek a, zê pîvokan a

Werdeg a, werdegê zerê golan a
Gul a, gulê mîyanê bexçan a
Rîhan a, rîhanê fekê çeman a
Pepûg a, pepûgê serê koyan a

ROMANTÎZM

Romantîzmê deryayê şiman
Bi ser û çiman
Tewla ziwanê şima yê tirkî
Wa şiman rê bo
Şarê ma yo ke eşeqîyeno celadê xo
Înan kî ser de danîme şima
Yew xelatade amortîye bo
Eke şaranê ma yê ciyabîyayan ra
Şima rê mîras mende
Bejnî-bejnî gul u vilikî
Dar û daristanî
Baxçeyê zeytunêran û baxçeyê portaqalêran
Tewla vayê şima yê Îmbatî ra
Û ser de kî heme govend û kayê Anqara
Wa şiman rê bê
Wa koyê ma yê û rut û repalî
Dehle û gelîyê ma yê bêbinî
Awê ma yê ke bi nameyê xo
Bi ziwanê cografyaya xo yê anitêne
Şextir u şîlanî, kenger û kengernebî
Û tewla cuya yabanî û peskoviyî
Wa ma rê bê
Kemer û zinarî, ziwan û kultur
Nasnameyê ma, bawerîya ma
Û wela ma ya gewre, zerrîya ma ya bele
Wa ma rê bo...

ALÎ ŞEKER

Eke ez xelet nêbî, serr 1988 bî. Keyê ma o mehel Dara Hênî de bi. Ez û cinîyê xwu Semrayê Evdilayî ma pîya şîbî bajarê Çewlîgî, keyê Hecî Sadiq Elçî. Cinîyê ey Emîne xanim dinyayê xwu bedelnaybî, ma zî semedê serweşîya şîbî. Hecî Sadiq dewê Zeynebe ra birayê Seîd û babîyê ma-mostê Hîlmî bi.

Mi Semra şawit hetê cinîyûn, ez şîya cayê cumîyerdûn, ma dua kerd, hal xatirê yowbînûn persayî. Dima ra halê mîletê ma kurdûn ser o çend qal vacîyê. Peynî de ma diye tira û warîşt ke hîn şî. Rehmetî Hecî Sadiq Elçî va, “Ehmed embazî tu wa şêrî, la ti helna vindir.” Mi va, “Wa bo apo, sere û çimanê mi ser.” O wazgînê mi bi.

Embaz şî, ez û ap Hecî ma teyna mendî. Mi ra va, “Ehmed ha se bena?” Mi zûna ke ho persê halê welaî keno. Zûnayê xwu gore mi tay çî va, qalê mi birna. Va “Eyê, inê ca verd, ez vînena yan nî?” Ez tede menda û mi binêkek sist va “Apo xwu ra ti vînenî.” Va “De warz şui, mi hîn fehmed kerd!” Ma

DEWLETA KURDISTANÎ

Ehmedê DIRIHÎ

xeber da hetê cinîyûn, Semra ûmê ma piya xatir waşt û şî keye.

Rey-rey ina qalê rehmetî yena mi vîr, na rey ez semedê xwu wa persena. “Ez dewletê Kurdistanî vînena yan nî?”

Ez mabeynê 2006 û 2014 de şeş rey şîya Kurdistanê Federalî. Her ca ra boyê kurdan tira yena. Bajari pê beyreqanê ma wa xemiliyaye yê. Ma şî serdanê Mesud Barzanî, Nêçîrvan Barzanî û parlamentoyê Kurdistanî. Serekê parlamentoyê Kurdistanî Kemal Kerkukî ra mi pêşnîyaz kerdbi ke, “22 adare, roja awa dinya wa. Kurdistanê Federeyî de zî wa yad bibo.” Serra bîne mi televîzyonan ra dî û bi zerrweşî ya temaşeyê yadê roja awa dinya kerd.

Ma Koyê Garê ser o di hewteyî geyrayî, mi uca ra zî nameyê nebatan dayî arê û ferhengê nameyê nebatan yê kurdî pê destekê Unîversîteyê Artukluyî da weşanayîş.

Ap Sadiq, Dewleta Federe ya Kurdistanî serrê 2005î de erdê hîrê bajaran ser o nîya pêra. Hewlêr, Silêmanîye û Dihok. Wehşetê DAÎŞî ra pey kurdan pê paştgirîyê dinya alemî Kerkuk, rojhelatê Musilî, Şengal, Xaneqîn û Dîyala zî vistî xwu dest. Serek Mesud Barzanî ino wesar veng da şarê kurdan û va ke “Eke şima min a pey vindirî û paştgêrî bidê mi, ez ewro ca de xoserîyê Kurdistanî îlan kena.”

Wa çimê tu pey de nêmano. Kurdistanê Federe bibo dewleta xoserî, dorê xoserîye yena ma hîn. Ma raşt vacê, serrê 1988 de hêvîyê mi binêk bibî sist, la serok Mesud Barzanî, şî Amerîka ûme, hêvîyê mi hêdî hêdî newe ra ha bena tîyera û ez zêrr dana xwu ke, ez go dewletê Kurdistanî bivînî. Hetu bîn a, ez vûnû: “Ax, werîkena!”

ESTANIKÊ QEÇEKÎYA MI

Azad ARARAT

Çi heyf ke ez hîna pancserre bîya dewa xo ra abiryaya. Keye û kulfetê ma bî koçber, ma şî şaristanê Amedî. Wija de zî sihûdê kulfetê ma werê nêame, coka ma şî herêma Tirkya, Ege. Wija de ma xo rê tik tena mendî. Çorşmeyê ma de heme şaro tirk bi. Helîyayîş û cewherê xo ra dûrkewtîş zî o wext dest ci kerd. Hetu bîn ra, mîyanê kulfetê ma de vatişê estanikan dewam kerd. Ez zî bi nê estanikan bîya pîl.

Waxtêk, dewa ma ra yew meymanê ma ame. Hal hawalê jûbînî ame persayîş. Mewsim payîz bi. Meymanê ma ma rê qawurme, rib û bastêx ardbi. A roje şan de, odaya xîşine de ke odaya meymanan a zî, heme kesî ameyî pêser. Meymanî dest bi xoşebere kerde. Va:

- Nê peynîyan de talebeyî vejîyayê, dewlete zî cayê xo de nêvîndena, çekena dewan ser. Talebeyî zî nêvîndenê, dewan ra geyrenê, dewijan rê qisey kenê. Wextêk raver çend talebeyî ameyî dewa ke embiryan (cîrana) dewa ma ya. Nê vereşanêk mîyanê baxçeyî de kîştê dewijan de ronîştîbî. Dewijan înan rê çay girênaybî ardîbî verê înan de ronaybî la înan çay nêşimite. Tim qalê şorişî kerdêne. Zilmo ke şarê ma ser o esto, qisey kerdêne. Çay verê qiseykerdoxî de bîye serdin. Dima ra zî dewijan talebeyan rê sayî ardî ke biwerê. La no fin zî embazê înan yê bînî dest bi qisey kerd. Sayî înan ver de mendî, nêwerdî. Goreyê qalîkerdişê dewijan ra; talebeyî zaf bi terbiye bîyê. Ê çim nêverdanê namûs û malê dewijan. Seba azadiya şarî mucadele kenê. Zaf bîaqil û xasek ê. Vera pîlan de bi rêz vîndenê, qeçekan rê huyenê. Goreyo ke dewijî vanê, merdim hema wazeno kîştê înan de ronîşo, înan goşdarî bikero.

Mucadeleyî ser o estanika min a jû-yîne wina bîye.

Waxtêko bîn zî, xalê mi ame keyeyê ma. Hema newe dewe ra ameyêne. Mîyanê roje de kîştê maya mi de ronîşt û dest bi qisey kerd la bi vengo nîzim.

Seba ke bi vengo nîzim qisey kerd, bala mi ant. Mi zî goş na ser ke do çî vajo. Vat:

- Ez Amed ra dima şîya şaristanê Gurgumî. Mi waşt merdimê ma yê ke wija der ê, ez înan bivînî. La mi çî dî çî nêdî! Ez senî şîya nêşîya kewta mîyanê pêrodayîşan. Ma qet nêşkayî vejîyê teber. Heme sersûrî bibî hedef. Veşnayîşê keyeyanê înan qîm nêkerdbi, merdimî zî veşnayêne. Verê çimê mi de merdimî veşnayî. Tay aramî virazîyaye û ez şaristan ra vejîyaya ameya la hêşê mi hema zî înan ser o yo.

Ez bi mezgê xo yê qijî fikirîyaya ke heme embiryanê ma sersûrî bî. Çi semed ra ma yê ke sunî yê, ma embiryananê xo biveşnê. Her roje keynek û lajekê ma pîya kay kenê. Veşnayîş û kîştîş çira? Na perse sereyê mi de gird bibî. Her ke şî, dem vîyart, sereyê mi dejna.

Serrî vîyartêne eza şenik zî bîya pîl. Serra 1980 de waxtêk birayê min o ke pîlê min o, sey her roje şî karê xo ser. La rew ageyra û ame keye. Maya mi ci ra pers kerd vat:

- Se bî lajê mi, çira ti hende rew ageyrayî?

Hema qise maya mi fek de bî, birayê min o bîn zî ame. Dima êyê bînî zî. Ma şî oda de ronîştî. Birayê min ê tewr pîlî dest bi qisey kerd:

- Derbe bîyo, polîsî mîyanê qesaba de nêmendê. Heme kuçeyî bi eskeran pir kerdê. Nêverdanê kes xo têwbido, mîyanê qesaba de heyat nêmendo.

Reyna, waxtêko bîn de, jû camêrd dewe ra ame bi meymanê ma. Sey ameyîşê têhetî yê dewan, şan de her kes ame pêser. Meymanî zî fam kerd ke ey ra çî yeno waştîş. Wina dest pêkerd:

- Bi raştî ez nêzana şima rê se vajerî. Verî, her dewe ra tewr tay jû camêrd tepîşt û berd. Sucê înan çî bi? Qet sucê înan çinî bi. La seba ke şar sere wenêdaro, hukmat wazeno xo winî bîmusno ke şikeno heme çî bikero. Merdimê ke hukmatî ê dewan ra tepîştî, berdî Amed û wija de îşkence kerdî. Mîyanê çala gîyî de bi rojan dayî vindertiş. Şikiteyê camî ser ra berdiş û ardiş, dima sole ser o vindarnayîş, îşkenceyo tewr giran bi ke dewlete kerd.

Waxtêk ra tepîya, dewlete kesê ke tepîştê û pê îşkence kerdo veradayî û ê zî ameyî dewan de nê çî şarê ma rê vatî. Dewlete wazena ma bitersno, ma nêşikê vera dewlete de vinderê. Coka kesê ke pê îşkence kerdo şirawena dewan ke zilmê dewlete bêro vatene û şar biterso. Dima zî eskerî ameyî dewa ma, rasteyê dewe de heme camêrdî kom kerdî. Çinayê înan ci ra kerdî. Pî û laj, kal û torin heme vit û viran mendî. Tayê gencê ma zî zaf îşkence kerdî. Cenî, keynek û veyvikê ma keye de bî. Eskerî kewtî keyeyan, dest eşt namûsê ma...

Sereyê xo veracêr kerd, ti vanê qey şerman ra merd. Heme kesê ke oda de ronîşte bî, sereyê xo kerd xo ver. Kesî ra tu veng nêvejiya. Şerman ra kes nêşka biewnîyo rî û çimanê êyê bînî ra.

Erdal Arif İsyân (Yilmaz Aydın)

Serranê 1990an de veng vêşî vejîya, resa heta şaristananê Tirkya. Di nameyî heme cîhan de ameyî goşdarî kerdene. Jû nameyê Evdela Ocalanî, diyin zî PKK bî. Dost dişmen, qij pîl, her kes meraq keno. Evdela Ocalan çî kes o. PKK çiyêko senîn a. Xeylê kes nêzano ke PKK yena manaya “Partîya Karkeranê Kurdistanî” zî. Waxtêk ame vatene ke di rojî badêne do Evdela Ocalan vejîyo televîzyon. Seba ke ma do Evdela Ocalanî televîzyon de bivînê meraqêndê girdî ma hemîne girot. A roje ameye, bî şan, her kes qahwexane de ameyo pêser. Nişka ra heme qesaba de elektrîk ame birnayene. Qesaba bîye tarî, merdim gamêk xo ra ver nêvînenê. Meraq zêdîya, bî di, hîrê çar qat, şî heta des, pancês, vîst qatî.

Nameyê maya mi Îmxan a, nasnameyo ke dewleta tirkan dayo ci de nameyê aye “Îmhan” nuşte yo. Nameyo kilmek yê maya mi zî Îmik a, wexto ke ma bêrê têçim ma ci ra vanê “Îmê”. Pîyê mi lajê tewr qij yê maya xo yo. Peynîya heme way û birayanê xo de veyve kerdo. Dapîr û bapîrê mi zî pîyê mi het manenê. Wexto ke maya mi rê qeçî benê, qeçî nêmusnenê ke vajê “dayê” yan “bawo”. Dapîr û bapîr senî veng danê may û pîyê mi, ma qeçekê înan zî winî musayî û vengî înan da. Coka ma heme way û birayî bi nameyê înan veng danê may û pîyê xo.

Ma dewe ra vejîyayî tepîya, êdî qet nêşî dewe. Coka ma dewa xo nêdî. Ma xeylê merdimanê xo zî nêşinasnê. Serra 1992 de maya mi şîye dewa xo; neke dewa pîyê mi. Dewa maya mi kewta binê awbendî. A şîye ke heqê erdan û banê pîyê xo bigîro. Ageyrayîş de waxto ke maya mi ameye keye, mi dî rey-rey xo ancena quncik û bermena. Waxto ke tenya manena hîna vêşî bermena. Çend rey mi ci ra pers kerd û vat:

- Dayê, ti çira bermena?

Qet cewabê mi nêda. Reya çiharine bî, mi ci ra pers kerd, la aye çiyê nêvat. Coka mi xo tayn hêrs kerd û vat:

- Nêbeno, na fine tîya mi rê vaje, çira ti bermena? Bermayîşê to zerrîya mi dejneno. Hela vaje, ganî ez bizanî ti çira bermena.

Maya mi ewnîya ke wina nêbeno, dest bi qiseyan kerd û vat:

- Lajê mi! Wexto ke ez şîya Çêrmûg, mabênê gerîlayan û eskeranê tirkan de pêrodayîş vejîya. Qeçekê ma şehîd bibî. Dewlete çar tenî ardî mîyanê Çêrmûgî, mûsnayî heme şarî. Mi zî embazê ke şehîd bîyê dî, coka ez bermena.

Na estanike estanika peyêne bî ke mi goşdarî kerde. Wext amebi. Estanikê ke qeçekî heta nika goşdarî kenê, êdî bes bi. Êdî ez do bi estanikan biciwî. Tayê estanikî ameyî ciwîyayîş, heta cayêk ameyî, nika dore ameya mi, ez do estanike biciwî. Tayê estanikî zî do mi ra pey bêrê ciwîyayîş.

* Na estanike semedê vîrardişê şehîd Erdal Arif İsyânî (Yilmaz Aydın) [Çêrmûg, 1980 – Zap, 2008] ameya nuştîş.

WERDÊ MA

QEWIRMIŞÊ BALCANAN

Amadekare:
Necîbe KIRMIZIGUL

Malzeme: 2 kîloyî balcanî, nê mîlo îsoto kiho, desteyê lobikê kihuyî, 250 gr goştî ante, 2 şamikê girdî, sereyê pîyaz, awa şamikan, îsoto perrikin, riwen, sole.

Viraştîş: Balcanan, îsotan û lobikan hurdî-hurdî roncenê. Balcanan dekerê awe mîyan û sole dekerê mîyan. Tayên tede mendî tepîya dekerê sizegî mîyan, wa rij bê. Seba ke talîya ci û awa ci ya sîya şîro. Şamikan zî bipajên û roncenê. Pîyazî zaf hurdî roncenê. Lobikan cîya bixaşênê hema wa zaf nêpewcîyê. Di-hîrê gireyî bêre ci bes o. Dima riwenî û sola xo dekerê yew quşx-

aneyê latikî mîyan, wa sûr bo. Pîyazî dekerê mîyan, hebe bî sûr tepîya, îsotê kihuyî dekerê mîyan, wa reyna pîya sûr bê. Dima goştî îlawe bikerê, wa hebê bipewcîyo. Awa şamikan bi sereyê koçika yanî tayên dekerê mîyan. Şamikan û îsoto perrikin îlawe kerd tepîya hetanî şamikê ci pewcîyayî wa bipeyşo. Dima lobikan û balcanê ke sizegî mîyan de bî, înan xo destê sey gude bipiloxnê awe tede nêmano, îlawe bikerê. Balcanî pewcîyayî tepîya ronê. Zaf rey vînayîşê lobikan çetin o. Coy ra bê lobikan zî no werd virazîyeno. Hema lobikan a tamê ci hîna weş o...

MERGÊ MÎLÇIKAN

Sedef KANDEMİR

Ez bêveng cayê xo de derg bi-bîya. Cîgera mi game bi game nêweş bîyêne. Kuçe ra vengê qîr-rayîşê yew kêneke ame. Demo ke ez ewnîyaya paca ra, kuçe de hezar ra vêşêr tirmê mîlçikan est-bîy. Ez bi leze şîya cêr. Hewa de boya mergî estbî. Nê şaristanî ra boya mergî ameyêne. No şaristan de çi qewimîyayêne? Her kes û heme çîyan ra boya mergî ameyêne. Ez zî do bimerdêne. Bedenê mi ra zî boya mergî ameyêne. Mîlçikî mirenê, gedeyî bermenê, apartmanî bîyê xirabe.

Ewro vengê herbî nêvejîyeno, no şaristan bedilîyayo. Kêneka qije kewta linganê mi ser. Mi kêneke girawte. Ez remaya û ameya keye. Verê berî de ez ginaya awe ro. Mi mifte nêdîyêne. Dima, lerz gina destanê mi ro. Axirî min mifte dî. Mi ber akerd û ma şîy zerre. Mi maskeyê oksîjenî da kêneke. Mi lez pacayî û berî band kerdî. Mi maskeyê gazî dî, da rîyê xo ser. Ez nêzana ke kêneke gane ya merde ya.

Ez bîbîya banderê vînayîşê mergî. Merg vareyêne. Dima geda çimê xo akerdî. Kêneke veng da maya xo. Maya xo çin bîye. Pîyê

xo çin bi. Mîlçikî zî çin bîy. Êdî hewce nêkerdêne ke dîwarê betonî birînjayê. Êdî merdimî bêveng merdêne. Dima kêneke bermaye.

Ez vengê gedeyan ra nefret kena. Qet gedeyê mi nêbîyê. Qandê herre, qandê îqtîdarî yewerî da pîzeyê mi ro û gedeyê mi kişt.

Elektrîk çin bi. Hewa serd bi. Ma pêro qerisîyayêne. Kêneka qije virare pişte mi ro. Pîzeyê ma gurrayêne. Çîyê werdî zî çin bi. Her kesî mergo bêveng pawitênê. Dima mi meqarne arde. Geda zî dest bi werd kerd. Mi rewna ra çîyê nêwerdbi. Qirrika mi zuwa bibî. Mi betanîya arde. Kêneka qije virare pişte mi ro û ma rakewtî.

Ber bi xişm ame pîrodayîş. Ma tersayî. Dima ber şikîya û şeş merdimî ameyî zere, çimê mi girêdayî.

Ez ginaya awe ro. Dima înan ez awe ra kaş kerda. Çokê mi te-wayêne. Geda ra veng nêvejîyêne. Gelo merdibî? Înan ma bi erebe berdêne cayêk, tim û tim dayêne sereyê mi ro.

Înan ma berdî cayêko bêveng û çimê mi akerdî. Mi rîyê înan qet nêdî. Yewî sîleh vet. Mi ra vat:

- To kamca de wedarit?

Min vat:

- Mi mergê xo de wedarit. Mi uca de wedaritêne.

Lewê min ra gonî ameyêne. Mi geda persa. Fek û destê aye girêdaye bîy.

Mi vat:

- Kêneke veradên, wa şîra.

Înan vat:

- Yan vaje to kamca de wedarit yan zî ma do kêneke bikişê.

Mi vat:

- Bikişê! Her kes merd, wa a zî bimira.

Tersê zereyê çimanê geda sey alewî bi. Merg çi bi? Kêneke bi yew guleyî û bi yew çekuye ameye kiştîş. Bedenê aye yê wurdilekî ra zaf gonî şîye. Çîyo ke mi wedaritbî çin bî.

Merdiman xo mîyan de qisey kerd û vengê yew sîlehî ame. Dima piştîya mi ra gonî ameye. Ê bi erebe şîy. Ez zî ginaya awe ro. Çimê mi ewnîyayîşê kêneke de vîndertî. Ez winî aye ra ewnîyayne...

Perwerde de
Muhîmiya
Ziwanê Dayîke

Semra BÎRTANE

Ziwanê dayîke perwerde de çî rê muhîm o? Çunkî gedeyê ke ziwanê dayîke de perwerde nêvînenê, emrê înan ke pîl bî, goreyê gedayanê bînan problemê psikolojîkî û komelkî înan de hîna zêde benê.

Goreyê pedegokan zî gedeyê ke ziwanê dayîke de perwerde nêvînenê cuya înan a ameye de problemê ke telafîya xo mumkin nîyo vejîyenê vernîya înan. Gedeyê ke ziwanê dayîke de perwerde nêvînenê, ziwano ke dibistane de vînenê înan rê xerîb beno û sinif de yew têgeyayîşo eksî nawnenê. Mamostayanê xo ra zî hes nêkenê, coka nêwazenê şîrê dibistane û hertim dibistane ra remenê. Gedeyê ke ziwanê dayîke ra mehrûm manenê, ziwanê perwerdeyî bizanê zî nê problemî kêmi nêbenê. Gedeyê ke ziwanê dayîke ra teber ziwanê perwerdeyî zî zanê, nê gedeyan de problemê ke ma behs kerdî vecîyenê meydan.

Gedeyî ewnîyenê ke ziwanê keyeyî û ziwanê dibistane tewirêna yo, no semed ra gedeyî kuwenê xeletî; seke ziwano ke keye de yeno qiseykerdiş xirab o, oyo ke dibistane de yeno qiseykerdiş arcîyaye yo. Seba na xeletîye ra gedeyî xo, malbata xo, ziwanê dayîke red kenê. Problemê girdî û problemê ke qet herinda înan denêbenê yenî înan sere de û kesê bi problemî (têmiyankewteyî) vejîyenê meydan.

Sewbîna, perwerdeyê ziwanê dayîke ziwani payanî ra tepîşeno.

Gedeyê ke ziwanê dayîke de perwerde nêvînenê û seba gurenayîşê sewbîna ziwanan nusk dîyenê, o çax zî ziwanê dayîke vîndî beno.

Perwerdeyê bi kurdî (kirdaskî, kirdkî) no semed ra zaf muhîm o. Eke ma gedeyanê xo de bi ziwanê dayîke qisey nêkê û gedeyî ziwanê dayîke de perwerde nêbê, o çax ziwanê ma vîndî beno. Semedê averşîyayîşê ziwani perwerdeyê verdibistane zaf muhîm o.

HAWAR!

Selma DOGU

Şewêka bêtehme, tehle, xemgîne...

Wina hewayêko buxud ke kes vano erd û asmên bermenê. Nîmeyê şewa vîyarta, ez ha serê cila xo de, ge nata ge bota xo qeldana. Ez kena nêkena hewnê mi nîno. Senî ke ez çimanê xo pê şedênena dejêko giran leşa mi de şax dano.

Ney, nêbeno!

Herinda hewnî de gonî çilkena zerrîya mi. Çîyêk keweno qapaxê

çimanê mi ver. Ez ey ra vana "De bivêjî!"

Ney, nêbeno!

Vengê mi nêvêjîyeno. Tî nêvîna eynî çî kewto qirika mi zî. Coka vengê mi nêvêjîyeno. Gire qirika mi de beno girs. Hesîrê gonî nî alîşkanê mi ra yenê war...

Cinîyêk verê berêkê asinênî de ronîşt. Pê desmalêka sûre sereyê xo girêdayo. A xemgîn, rîncan, bêwayîr asena. Verê çimanê aye de çiqirê xorînî estê. Wina aseno ke hesîrê aye bîyê ziwa. Pê çimanê veng ewnîyena. Labelê kes nêzano ke ewnîyena kamca ra. Gelo derdê na cinî çî yo ke wina xemgîn a? Ez xo bi xo fikirî-

yena, ez vana nêbo ke xemgînîya na cinî perraya qirika mi. Coka ez wina xemgîn a?

Ez werzena ke şîra teber. Lingê mi erd nêgênê. Çîyêk linganê mi gêno. Ez der û dormeyê xo ra ewnîyena. Gonîyêka sîyaye rişîyena. Vengê bermayîşî yeno gaşanê mi. Ez zî xo bi xo bermana.

Gelo kes nê vengî nêşnaweno? Kes na gonî nêvînenê?

Hawar! Hawar!

Dinya, dinyaya derdan û kulan a...

Dinya wareyê verganê haran a. Ez êdî nêşkena nefes bigêrî.

Qey şîma ra nêaseno cinî ha bermenê?

Welatan ra welatêk de, kalêk û hîrê keynê ey benê. Rojêk kal keynanê xwu ra vano “Ez ha şîna şêher, şîma rê çî bîyarî, şîma çî wazenê?” Keyna pîle vana “Mi rê perênêk û cotêk pûncan bîyare.” Keyna mîyanîne vana “Mi rê etekêk û papolikanê sûran bîyare.” Keyna qice zî vana “Mi rê yew şîşe û meşkê pisinge bîyare.”

Kal şîno şêher, lazimatîyê keyeyî vînenê û çîyo ke keynanê ey waştê înan zî herînenê û agêreno. Raye ra ewnîyeno hûtêk bîyo siparê dîkêk, ho wet ra yeno. Hût erseno kalî vano “Ez to kişena!” Kal terseno vano “Eman-yeman anî meke! Ez bextê to de wa, ez gune wa. Hîrê keynê mi keye de rayê mi pawenê.” Hût vano “A gavî ti go keyna xwu ya pîle bidê mi. Wa bêro keyê mi, nan-man bipewjo, kebantîye bikero, a gavî ez go to nêkişî.” Kal mecbûr qebûl keno û vano “La şertêkê mi esto. Gava vewra sûre vara ti go a gavî bêrê, ez go keyna xwu bidî to.” Hût zî qebûl keno û her yew rayê xwu ra şînê. (Seba ke vewra sûre zêde nêvarena. Hetanî o wext belkî çareyêk bivîno.)

Kal yeno keye. Tede demêk vêreno ra, beno zimistan. Rojêk beno serd, hewa yeno, hewrêko giran nişeno ro, bena kulpe-kulpê zerrê kalî. Zano ke wextê vewre yo, go vewre bivaro. Çend saetî vêrenê ra, kal keyna xwu ya pîle ra vano “Keynê mi, dê werze we, biewne teber ra, çîyêk vareno yan nê?” Keyna pîle werzena we, şîna verê şîwake, ewnîyena teber ra û vana “Bawo, vewrlîge dest pêkerdo ha varena.” Tede demêk şîno kal keyna mîyanîne ra vano “Keynê mi, dê werze we, biewne teber ra, çî vareno?” Keyna mîyanîne werzena we, şîna verê şîwake, ewnîyena teber ra û vana “Bawo vewra welike anî varena, anî varena, zê simerî, bîya bincewêk (vincewe).” Epey wext şîno, kal ena rey keyna xwu ya qice ra vano “Ka keynê mi biewne, çî vareno?” Keyna qice şîna verê şîwake, ewnena teber ra û vana “Bawo, vewra sûre varena û hûtêk bîyo siparê dîkêk, ho yeno.” Kal, keynanê xwu kom keno û meseleyê xwu û hûtî ser û bin înan rê qisey keno û keyna pîle ra vano “Keynê mi, ez go mecbûr to bidî hûtî.”

Hût yeno verê keyeyî, vendeno kalî. Kal zî destê keyna xwu gêno û ano dano hûtî. Hût keyneke gêno vernî xwu de keno siparê dîkî û şîno.

Hût seydvano beno. Rojêk serê sibayî werzeno we, hewt tenûrî nan, hewt quşxaneyî goşt, hewt meşkî awe ano û keynê kalî ra vano “Ez ha şîna seyde, la şan de gava ez bêrî, gere ti enê nanî, goştî û awe pêro biwerê biqedênê. Yan nê, ez to kişena!” Beran kilît keno û şîno. Keynê kalî tayê nan û goşt wena, tayê awe zî kena ser de, la mumkin nîyo ke biqedîyê. Nizdê şanî, hema nan bena axur kena harê heywanî, goştî bena kena binê sergoyî û awe zî bena pê keyeyî de rijnena. Hût yeno keye û keyneke ra vano “To pêro werdî qedênayî?” Keyneke tersan ra vana “E.” Hût vendeno vano:

- Nano tu li kuderê yî?
- Nan vano:
- Ez li axurê me.
- Vano:
- Goştê tu li kuderê yî?
- Goşt vano:
- Ez li binê sergoyê me.
- Vano:
- Avê tu li kuderê yî?
- Awe vana:
- Ez li pişt malê me.

Hût şîşêk ano, eno pistinê keyneke de keno pera, pistono bîn ra vejeno û binê qatî de, keno binê kêranan ra, aleqneno.

Rojêk hût werzeno we, reyna şîno keyeyê kalî, vano “Keynê şîma pistin giroto, nêweşa bêhal a. Mi ra va, şo wa wayê min a mi qicêrî bêro çende rojî hetê mi bikero.” Bi xapênayîş yan zî bi ters keyneka bîne zî beno.

Eynî zê waya pîle, eynî çî ano aye zî sere de.

Çendêk wext tede şîno, hût reyna werzeno we, şîno keyeyê kalî û vano “Keynê to ya bîne zî gîşte girota, gîştê aye pêro masaya, rîm kewto ci, va, şo wa

HÛTÊ VEWRA SÛRE

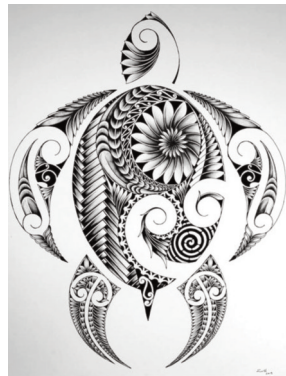
Mintîqa: Licê

M. Emîn KAÇAN

wayê ma ya qice bêro, qe nêbo wa ma rê mîr biawo. Mecbûr manenê. Keyna qicê şîna zere, şîşe û meşkê pisinge erzena binê perinê xwu, a û hût şînê.

Rojan ra rojêk, hût hewt tenûrî nan, hewt quşxaneyî goşt, hewt meşkî awe ano û eynî zê her di wayanê bînan, keyna qice ra zî vano “Ez ha şîna seyde, la şan de gava ez bêrî gere ti enê nanî, goştî û awe pêro biwerê biqedênê. Yan nê, ez to kişena!” Beran kilît keno û şîno. Keyna qice xwu rê mirdî nan û goşt wena, awê xwu zî ser de kena. Şîşe û meşke binê perênê xwu ra vejena. Nan, goşt û awa ke menda hêdî-hêdî dekena meşke û şîşî kena. Verêka nan û goşt dekena meşke, awe kena ser û şîşî kena, nan û goşt dekena meşke, awe kena ser û şîşî kena... Meşke zî bena nerme û bena hîra, bena nerme û bena hîra... Bi o tewir pêro nan û goşt û awe kena meşke qedênena û cayêk quncikêk de limnena. Şan de hût seyde ra yeno vano “To nan û goşt û awê xwu pêro werdî qedênayî?” A vana “E.” Hût vendeno vano:

- Nano tu li kuderê yî?
- Nan vano:
- Ez li zikê me.
- Vano:
- Goştê tu li kuderê yî?
- Goşt vano:
- Ez li zikê me.
- Vano:
- Avê tu li kuderê yî?
- Awe vana:
- Ez li zikê me.

Hût vano “Heh! Temam, ti mi rê bena.” Hût û keyneke demêk pîya derbas kenê. Rojêk hût keyneke ra vano “Erdîşê mi hûrîyena. Gelo rişkî û espîjî kewtê ci, dê biewne çîyêk tede esto?” Keyneke erdîşê hûtî sehnenê, ewnîyena komêk kilîtî hanîyê mîyanê erdîşê ey de. Bi dizdiye kaş kena, kilîtî vanê “çing” hût vano “O çî veng o?” Keyneke vana “Mi rişkêk kişte, vengê aye yo.” Serê sibayî hût şîno seyde. Keyneke kilîtînan kena destê xwu û odayê ke berê înan panaye yo, yew bi yew kena a. Odayêk kena a, ma vaj kesayî tede yê, odayêk de marî tede yê, odayêk de sembole yî tede yê... Hûtî seyde de çî heywanî tepîştê ardê kerdê zere. Keyneke pêrine verdena ra. Odayê şeşîne akena, ewnîyena her di wayê aye hanî yê binê qatî de aleqnaye yê. Hûtî şîşî kerdê pistinê înan ra û bi halêko xiraw kiştê. Nişena ro xwu rê mirdî bermena. Odayêk nêakerdî menda; odayê hewtine. Werzena we, aye zî kena a. Gava ewnîyena, oda hanî ya pirrê zerdî û sîmî. Peynîyê oda de di çirî estê. Yew tera zern yew zî sîm tera yeno war. A zî kiştêkê xwu dana zern ro yew zî dana sîm ro. Xwu zerdan ra xemilnena û keye ra kewena teber. Seba ke hût raye ra raşt ro ci bêro û aye nas nêkero xwu erzena zerê yew qafikê kesa û kewena raye. Epey şîna, ewnîyena hût ho wet ra yeno. Hût reseno kesa û darenê we nano serê milê xwu. Keyneke xwu şana tê, şana tê erzena war. Hût çiqas aye nano milê xwu ser, a xwu erzena war. Hût vano “De qet û qe şo, odayêkê mi hanî ya pirrê kesayî.” Hût gava şîno keye, mesela fam keno, ax û wax keno la fayde nêdano.

Keyneke zerê qafikê kesa de şîna cayêko xerîw. Nizdê yew keyeyî de xwu ancena pêser. Keye zî keyeyê yew mîreyî beno. Serê sibayî qerwaşê keyê mîreyî wele ana uca rişnena. Wele bena kesa ro, wele germin a. Kesa vana “Ay! To ez sota, hîçê bi dîqet wele birişne!” Qerwaşe vana “Ti kesa wa, ti seyînan dîwan kena?” A vana “De Homa yî ez enakî viraştê. Ti mi bere keye, ez go şîma rê miqatê keyeyî bî.” Qerwaşe şîna keye vana hal û mesela ana wa, “Kesa-

yêk hanî ya binê sêncî de dîwan kena. Vana şîma mi berê keye ez go miqateyê keyeyê şîma bî.” Xatûnê keyeyî qerwaşe ra vana “De şo bîyare, ma biewnî mesela çî ya.” Qerwaşe şîna kesa ana keye. Gava ke ewnîyênê kesa birra dîwan kena. Kesa zî vana “Şîma mi bikerê verê keyeyî şîma go poşman nêbê.” Ê zî qebûl kenê û kesa hindî keyeyê mîreyî de manena.

Rojêk xatûnê mîreyî kesa ra vana “Ti miqateyê keyê ma be, ma şînê verê çemî kerreşo.” Kesa vana “Temam, la gava şan de şîma ageyrayî mi rê zî tayê awe binê beroşî de verdê, ez zî şêrî qafikanê xwu nerm bikerî.” Ê şînê, keyneke zî qafikê xwu ra vejîyena û kewena zereyê keyeyî kena pak-temîz çîrûs-nena. Şan de xatûnê û keynayî û bûkî û qerwaşî yenê keye ke çî bivînê; zereyê keyeyî bîyo pak temîz, xwu rê heyret manenê. Vanê belkî cîranan kerdê pak. Keynê kalî zî dana pero şîna verê çemî sereyê xo şuwena û reyna kewena qafikê xwu yena keye.

Roja bîne eynî çî beno. Keyê mîreyî pêro ecêb manenê. Gelo eno çî îş o? Roja hîrêyîne gava kesa şîna verê çemî, lajê mîreyî xwu bi xwu vano “Ez go kesa teqîb bikerî, biewnî ena mesela çî ya?” Hema leze-leze vernîyê kesa de şîno verê kerreşoyî û uca de şîno serê darêk de xwu limneno. Keyneke hêdî yena uca, beroşî newe ra şona, dana serê kuçike û hejikan û kolîyan erzena binê beroşî, awê xwu kena germin. Dor û verê xwu ewnêna, kes cayêk çinî yo. Hêdî qafikê xwu ra vejîyena, cilanê xwu xwu ra vejena kiştêk de nana ro, zerdan û gîştarananê xwu vejena kiştêk de nana ro û tase gêna sereyê xwu şona. Lajê mîreyî çî bivîno, keyneke ke zerê qafikê kesa ra vejîya, kiştêkê aye zern o, kiştêkê aye sîm o. Anî weşik a, însan xwu rê şermayeno biewno tera. Derg û barî ya, manena zê dara hewrêre. Canê aye sipî yo. Şivêk dare ra keno, hêdî keno derg û gîştane-yêkê aye dizneno. Keyneke sereyê xwu şona, cilanê xwu dana xwu ra, gîştaneyan kena gîştanê xwu, la gava ewnîyena yew gîştane kemî yo. Nat ewnena, wet ewnena, gîştanê xwu sahnena nê; yew çinî yo. Gîştanê xwu marena û vana:

- Evya, evya, evya, evya, dayê korê ka evya?
- Çende dorî marena, vana:
- Evya, evya, evya, evya, dayê korê ka evya?

Nê, yew gîştane çinî yo. Bermena û kewena qafikê xwu şîna keye. Lajê mîreyî hindî hergo roje şîno serê dare temaşeyê aye keno. Beno aşiqê aye.

Dem şîno dewran yeno. Rojêk, lajê mîreyî vano ez wazena bizewejî. Keyfê mîreyî û xatûnê û cîranan pêrine yeno. Vanê “To zerrî vista kamî, ma to rê keynê kancîn mîreyî biwaz?” Lajê mîreyî vano “Ez wazena kesa dir bizewejî.” Pêro şaş benê. Se kenê se nêkenê ewnîyênê birra vano. Vanê “Eman yeman anî meke, ti seyînan kesa dir zewejîyenê? Go şar nêvajo çî, ma go seyînan biewnî rîyê şarî ra? Ma go rezîl û ruswa bib.” Ewnîyênê çare çinî yo, bêçare manenê.

Qewlê veyveyî nanê ro. Vendenê xwendîyan. Vanê lajê mîreyî kesa dir zewejîyeno! Tayê înan hewenê, tayê înan bermenê tay zî heyret manenê. Beno şan pêro xwendî yenê pêser û vanê “De bivîndê bûke û zamayî wa bêrê. Zama, kesa keno serê destê xwu û yeno. Pîlê cimaetî zamayî ra persenê vano “De vaje, ti biaqil ê, yan ti bîyê gêj? Ti seyînan ena kesa dir zewejîyenê? To eşnawito rîyê dinya de kes kesa dir zewejîyayo? Yew bibo, wa ti zî di!” Lajê mîreyî kesa ra vano “Êdî bes o! De qafikê xwu ra vejîye, wa şar to bivîno.” Kesa vana “Eman yeman şîma mi ra çî wazenê? Ez xwu rê kesayêk a, fek mi ra berradê.” Lajê mîreyî gîştane cêwikê xwu ra vejeno û nişanê kesa dano, vano “Ez bi her çî zana. De qafikê xwu ra vejîye, ma veyveyê xwu biker û bi yewbînan şa bib.” Keynê kalî ewnena lajê mîreyî bi her çî zano, a zî ê ra hes kena. Hema qafikê xwu xwu ra kena û erzena. Weşî û rindîyê aye ra fekê şarî akerde maneno. Ewnîyênê kiştêkê aye zern o, kiştêkê aye sîm o. Pêro mesela fam kenê û heq danê lajê mîreyî, her kes werzeno keweno govende.

Ê uca bi yewbînan şa bî ma reyna cayê xwu de mendî.

TAM BI REZÎL

Ahmed KARAKOÇ

Di rojî yo hewn nêkeno. Hewnê ci qetîyen nîno. Timû-tim o yo ebaya Qalanîsî duşmîş beno [fikirîyeno]. Eba ci ra vato ki, "Ez badê îneyî yena to hetek. Ti bê, mi dewe ra bîya xo hetek."

No şewra werişt, çina-mi-nayê xo dayî xo ra. Motosiklet ame, nişt ci, şî eba hetek.

Şino ewnêno keyedê ci, kes keye de çin o. Ewnêno hetê mektebî ya, birayê ci vijyeno. Veyndeno biradê ci, vano ki, waya to ya kotî ya? Veynde ci wa bêro mi hetek.

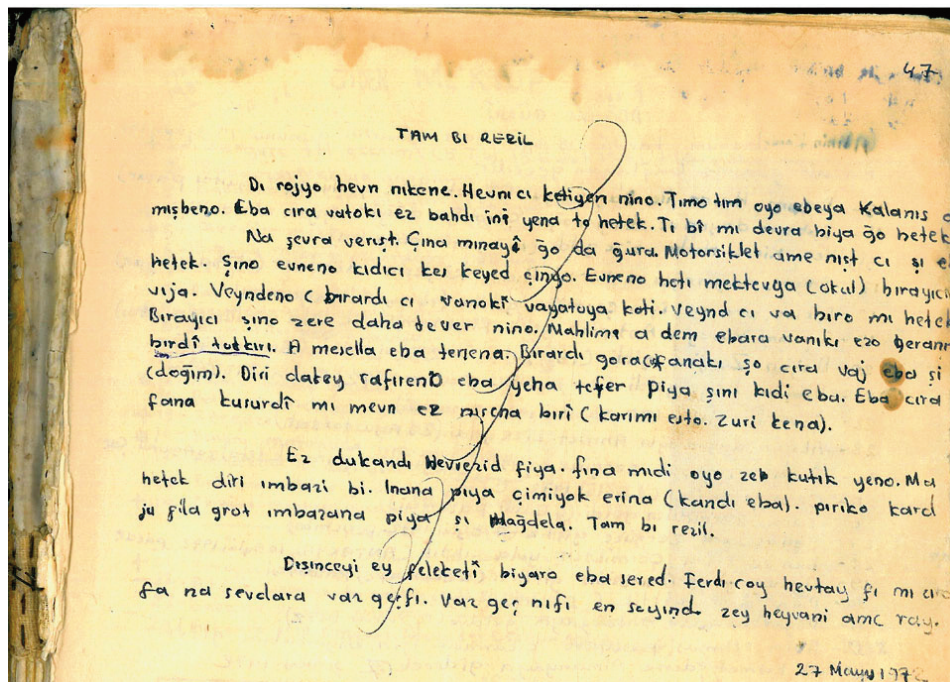
Birayê ci şino zere, daha teber nîno. Malim, o dem eba ra

vano ki, ez o geyrena to, bêrî toz kirî. A mesela ra eba tersena. Birardê xo ra vana ki, şo ci ra vaje, eba şî doxim. Di-hîrê deqayî ravêrenê, eba yena teber. Pîya şinê keyedê eba. Eba ci ra vana qusurdê mi mewne, ez nêşena bêrî, karê mi esto (zûrî kena).

Ez dukanê Nevrezî de bîya. Fina mi dî o yo ze kutikî yeno. Ma hetek di-hîrê embazî bî. Înan a pîya çî-mî erîna, qandê eba. Pêro dekerdî jû file, embazan a pîya şî Maxdela. Tam bi rezîl.

Duşuncyê ey, felaketê bi-yaro eba sere de. Verdê coy hewtay fin mi ci ra va na sewda ra vazgêç be. Vazgêç nêbi, en soyîn de, sey heywanî ame ray.

27 Mayıs [Gulane] 1972

Not: Nuştoka ma Hacer Petekkaya nê rojan Çêrmuge de tesadufen malimo te-qawutbîyaye Ahmed Karakoç (1952 de ameyo dinya) şinasnayo. Ahmed Karakoç ciwaniya xo ra defter de tim notî girewtê. Hacere çend fotografê rîpelanê defterê ey ke antbî ardî dayî mi. Seba ke tîya ra 43 serrî verê cû ey bi zazakî nuşt, coka mi muhîm dî.

Newe ra nuştîş de mi goreyê qaydeyanê gramerî û bi alfabeya kurdî nuşt. Dima telefon de mi kek Ahmed Karakoçî rê wend, ey zî tesdîq kerd. **(Roşan Lezgin)**

NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar: **Ehmedê Dirihî**

dara duzik (Pulur)
dara duzuk
(Mamekîye)
kokêre
kelmuyêr (Darahênî)
lepikêre (Gimgim)
qardima heşî
(Dêrsim)
qêlikêr (Çewlîg)
dara tujik (Qoçgîrî)

Kurmancî: dara xuşê,
darbihişt, heyzerana
emerîkani
Soranî: dara tusê
Goranî: dara tuzê
Latînî: Betula
Tirkî: huş

DÎYARÊ MI

Dîyarê min o aşil û kewe
Wesarî ser beno rind û newe

Her ca vilikê zerdî û sûrî
Zimistan înan ra kewto dûrî

Rêze bi rêze banê kehenî
Her banî ver de yew cayê lênî

Hêgayî ramîyenê wext ra wext
Kar û gure sey veyvî yo her wext

Roj rind beriqîno dewe ser de
Vaş zîl dano her keyberî ver de

Dûrî de yew koyo berz o vewrin
Serê ci sey pemî sipî, hewrin

Ver ra yew ro herikîno zela
Teyr û tûr awe şimeno helal

Boranî perrenê koyan ser ra
Serbest gêrenê heme der û ber ra

Ne seyd o ne seydwan o warê mi de
Her wext eşq esto dîyarê mi de

Zerrîya mi wazena ez şîrî
Warê may û pîyî de bimirî

Mi rê bi derd nêdîyayîşê ci
Felek ray nêdano biresî ci

Ey dîyarê min o şîrin û dûr!
Ez bêrîya to ra bîyo sey yew pûr